

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 października 2015 r.,

sprawy **D. O.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 9 marca 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 16 października 2014 r.,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A.

B. - Kancelaria Adwokacka - kwotę

442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote 80/100), w tym

**23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i
wniesienie kasacji,**

**3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2014 r., Sąd Rejonowy uznał oskarżonego D. O. za winnego popełnienia czynów z art. 209 § 1 k.k. i skazał go na karę łączną roku pozbawienia wolności. Na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie syna P. O. oraz córki K. K.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego D. O., zarzucając:

- I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, tj.:
 1. art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę materiału dowodowego, a w szczególności:
 - a. nieuwzględnienie wyjaśnień oskarżonego D. O. w części dotyczącej stanu zdrowia oskarżonego oraz stosunku do małoletnich dzieci, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, polegającym na przyjęciu, że oskarżony mimo obiektywnych możliwości celowo nie podejmował zatrudnienia, przez co nie realizował swojego obowiązku alimentacyjnego względem dzieci oraz nie realizował obowiązku alimentacyjnego przez osobiste staranie o wychowanie i utrzymanie małoletnich;
 - b. nieuwzględnienie zeznań świadków L. i A. O., co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, tj. stwierdzeniem, że stan zdrowia fizycznego, jak i psychicznego oskarżonego pozwalał mu na znalezienie pracy;
 - c. uwzględnienie w całości zeznań pokrzywdzonych, co skutkowało błędnie ustalonym stanem faktycznym w zakresie motywacji oskarżonego oraz faktu, że oskarżony nie wypełniał swojego obowiązku alimentacyjnego przez osobiste starania o wychowanie i utrzymanie małoletnich;
 - d. przyjęcie wobec oskarżonego negatywnej oceny kryminologicznej wbrew stanowisku kuratora i pomimo, że oskarżony rozpoczął proces leczenia;
 2. art. 193 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność stanu zdrowia fizycznego i psychicznego oskarżonego w sytuacji, gdy stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymagało wiadomości specjalnych;
- II. obrazę przepisów prawa, mającą wpływ na treść wyroku, tj. art. 209 § 1 k.k., poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie a w

konsekwencji błędne przyjęcie, że oskarżony swoim zachowaniem uporczywie uchylał się od nałożonego na niego obowiązku alimentacji.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 r., Sąd Okręgowy w W. zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że uchylił rozstrzygnięcia zawarte w punktach 4 i 5. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku, w zakresie jego pkt 2, kasację wniosła obrońca skazanego D. O., zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 209 § 1 k.k., poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, iż skazany D. O. uporczywie uchylał się od ciężących na nim z mocy orzeczeń sądowych obowiązków łżenia alimentów: w okresie od lutego 2004 r. do maja 2011 r. na utrzymanie córki K. K., a także w okresie od stycznia 2008 r. do maja 2011 r. na utrzymanie syna P. O., przez co naraził ww. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych;
2. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w związku z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w związku z art. 101 § 1 pkt 4 w zw. z art. 102 k.k. polegające na procedowaniu i wydaniu wyroku, co do czynów popełnionych przez skazanego w okresie od lutego 2004 r. do marca 2005 r. w stosunku, do których nastąpiło przedawnienie karalności.

W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Rejonowego z dnia 16 października 2014 r. i przekazanie sprawy w tym zakresie właściwemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie wobec oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego D. O. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Przystępując do wskazania powodów takiej oceny na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 523 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Takie unormowanie powoduje, że podstawy kasacji nie może stanowić samoistny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, zarówno, gdy jest on podniesiony wprost, jak i wówczas kiedy, dla ominięcia owego ustawowego ograniczenia, przyjmuje postać zarzutu obrazy prawa. Przedmiotem kasacji może być zaś jedynie prawomocny i kończący postępowanie wyrok Sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.).

Autor kasacji wszystkich wspomnianych powyżej regulacji, związanych z funkcją i przedmiotem kasacji, w istocie nie respektuje. Uważna lektura zarzutu II kasacji i jego uzasadnienia pozwala na stwierdzenie, że jest on w rzeczywistości dosłownym powtórzeniem zarzutu z pkt 3 apelacji obrońcy skazanego i sprowadza się do zanegowania przeprowadzonej w sprawie przez Sąd pierwszej instancji i aprobowanej przez Sąd odwoławczy, prawidłowej oceny zebranych dowodów i podważenia dokonanych ustaleń faktycznych, które w konsekwencji spowodowały przypisanie D. O. sprawstwa czynu z art. 209 § 1 k.k.

Podkreślić należy, że obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można zatem mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (por. S. Zabłocki (w:) J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki - Kodeks postępowania karnego. Komentarz., Warszawa 2004, T. III, s. 111).

W uzasadnieniu wyroku z dnia 16 października 2014 r. Sąd Rejonowy ustalił, że D. O. celowo i umyślnie nie wykonywał ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich P. O. oraz K. K., mając jednocześnie realną możliwość jego wykonywania i w konsekwencji swoim działaniem wyczerpał znamiona przestępstwa określonego w art. 209 § 1 k.k. Sąd przy tym szczegółowo odniósł się do całości materiału dowodowego sprawy (w tym również twierdzeń oskarżonego w zakresie niemożności podjęcia przez niego zatrudnienia),

wskazując, które dowody stanowiły podstawę dokonanych przezeń ustaleń, jak też przytaczając okoliczności, które następnie determinowały sposób ich prawnokarnej oceny. Sąd Okręgowy samą tą ocenę, tak jak i poprzedzające ją ustalenia faktyczne, co do sprawstwa skazanego przypisanych mu czynów z art. 209 § 1 k.k. trafnie zaakceptował, wykazując w uzasadnieniu swojego orzeczenia powody tej decyzji. Tymczasem obrońca skazanego, kwestionując stanowisko Sądu I instancji odnośnie uporczywości w uchylaniu się przez oskarżonego od obowiązku alimentacyjnego, ustalenia te próbuje ponownie podważyć. Taką zaś praktykę, jako w rzeczywistości stanowiącą obejście ustawowych ograniczeń podstaw kasacji określonych w art. 523 k.p.k., należy ocenić jako niedopuszczalną.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także zarzut z pkt III kasacji. Przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. jest przestępstwem trwałym i wieloczynnościowym, gdyż polega na wywołaniu i utrzymywaniu określonego skutku przestępczego. Powyższe oznacza, że czasem jego popełnienia będzie ostatni moment, w którym sprawca utrzymywał jeszcze wywołany przez siebie stan bezprawności (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 12.9.2001 r., II AKO 161/01, OSA 2001, nr 12, poz. 90; S. Hyps (w:) M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), Kodeks karny. Komentarz., Część szczególna., Tom I, 2013, Legalis). Podobnie bowiem jak w wypadku przestępstwa ciągłego, nie moment formalnej realizacji zespołu znamion, lecz dopiero moment faktycznego zakończenia przestępnego zachowania się decyduje o czasie popełnienia przestępstwa trwałego. Także ten moment decyduje zatem o początku biegu przedawnienia karalności. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 1 czerwca 2009 r. *"cechą przestępstwa wieloczynowego jest to, że przedawnia się ono w całości, a nie w zakresie poszczególnych jego elementów i datą przedawnienia karalności jest data popełnienia ostatniego czynu wchodzącego w jego skład"* (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2009 r., II AKA 98/09, Apel.-W-wa 2009, Nr 4, poz. 16; tak też: M. Leciak (w:) R.A. Stefański (red.) Kodeks karny. Komentarz., 2015, Legalis). Mając zatem na uwadze, że ostatnie z zachowań składających się na przypisane skazanemu przestępstwa niealimentacji miały miejsce w maju 2011 r., od tego momentu liczyć należy termin przedawnienia ich karalności.

Zasługiwał na uwzględnienie złożony przez obrońcę wniosek o zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej. Znajduje on podstawę prawną w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015, poz. 615 ze zm.), zaś wysokość zasądzonej kwoty wynika z § 14 ust. 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 3 k.p.k. orzekł jak w postanowieniu.

kc